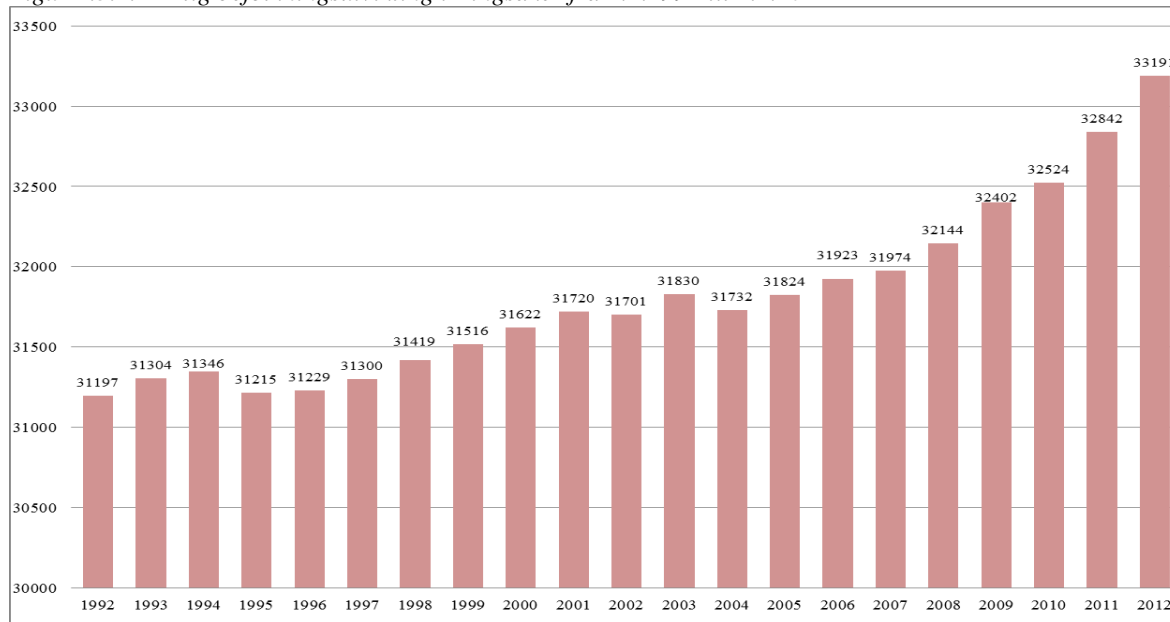

1.3 Befolkningsutvikling

1.3.1 Innbyggertall og befolkningsutvikling

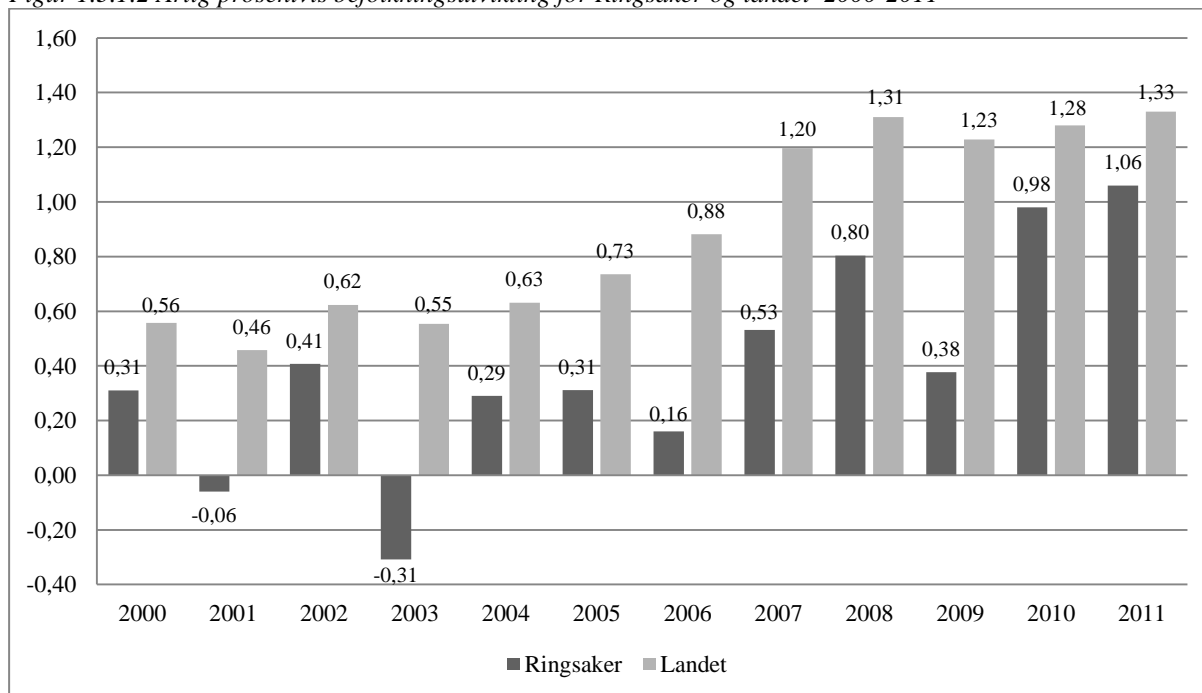
Folketallet i Ringsaker var pr. 1.1.2012 på 33.191. Befolkningsutviklingen fra 1992 er som følger:

Figur 1.3.1.1 Årlig befolkningsutvikling i Ringsaker fra 1.1.1992 til 1.1.2012

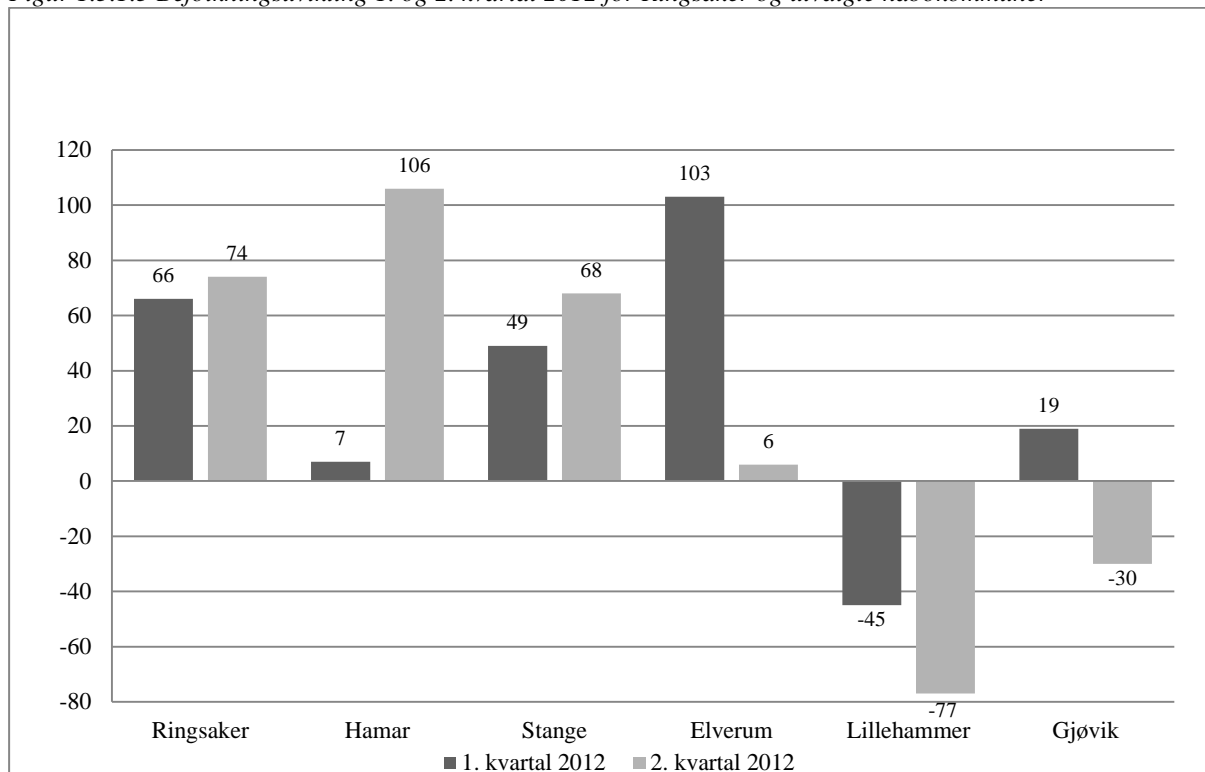
Folketallet i Ringsaker var relativt stabilt fra 1992 til 1996. Etter 1996 økte folketallet årlig frem til 2012 med unntak av 2002 og 2004. Den årlige økningen har vært relativ stor fra 2007 frem til 2012.

Figur 1.3.1.2 Årlig prosentvis befolkningsutvikling for Ringsaker og landet 2000-2011

Med unntak av årene 2001 og 2003, har det vært en årlig prosentvis befolkningsvekst i Ringsaker i perioden 2000 til 2011. Den prosentvise veksten i Ringsaker er økende, men veksten er fremdeles noe mindre enn for landet.

Figur 1.3.1.3 Befolkningsutvikling 1. og 2. kvartal 2012 for Ringsaker og utvalgte nabokommuner

Ringsaker hadde en folketilvekst på 66 personer i 1. kvartal og på 74 personer i 2. kvartal 2012. Til sammen utgjør dette en økning på 140 personer. Ingen av kommunene i området hadde en større samlet folkevekst i 1. og 2. kvartal 2012 enn Ringsaker jf. tabellen over.

Tabell 1.3.1.1 Befolkningsendringer for Ringsaker 2011 og 2012 pr. kvartal

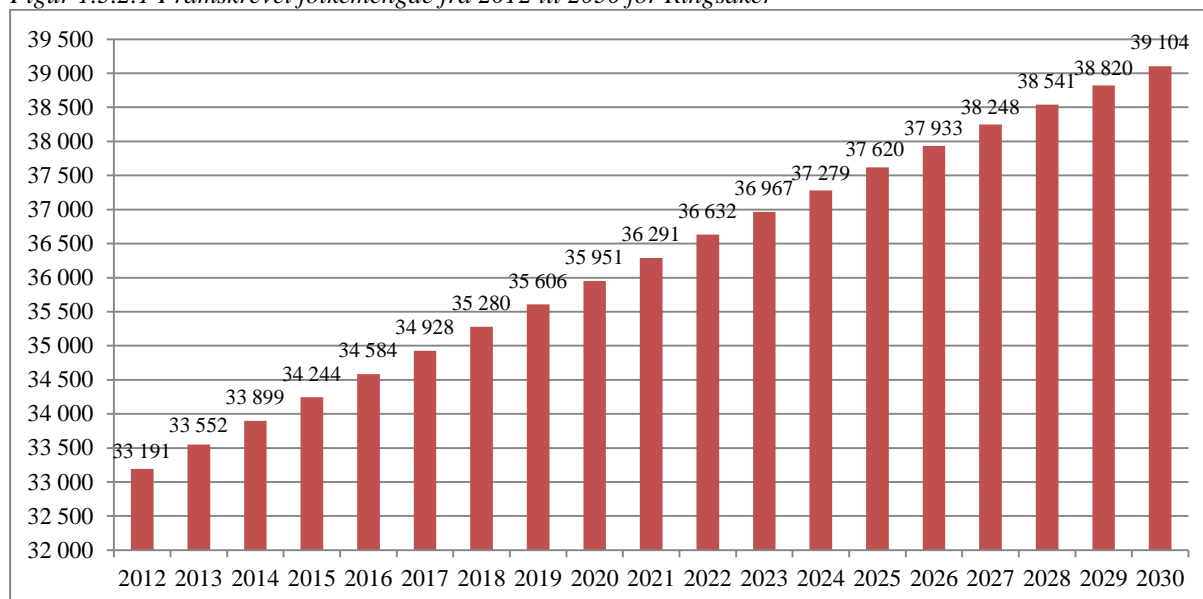
År	2011				2012	
	Kv 1	Kv 2	Kv3	Kv 4	Kv 1	Kv 2
Folketal ved inngangen av kvartalet	32 842	32 899	33 015	33 138	33 191	33 257
Fødseloverskudd	-19	42	20	0	-12	4
Innvandring	92	60	98	48	88	44
Utvandring	27	18	25	20	11	14
Innflytting, innenlandsk	236	283	410	297	272	289
Fraflytting, innenlandsk	225	251	380	270	271	249
Nettoinnflytting, inkl. inn- og utv.	76	74	103	55	78	70
Folketilvekst	57	116	123	53	66	74
Folketal ved utgangen av kvartalet	32 899	33 015	33 138	33 191	33 257	33 331

Befolkningsveksten i Ringsaker skyldes i all hovedsak en positiv nettoinnflytting.

1.3.2 Aktuelle befolkningsprognoser

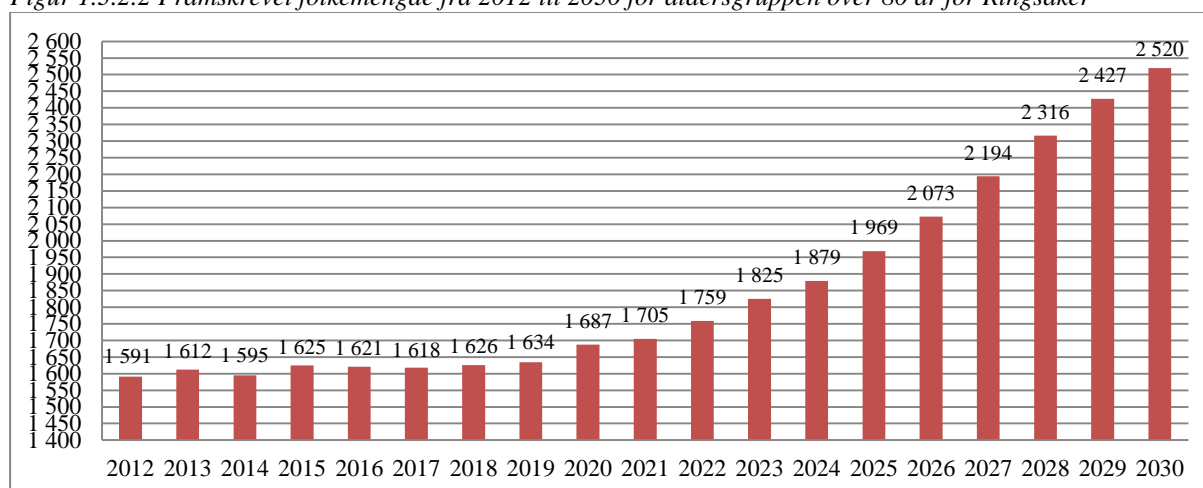
Befolkningsprognoser dannes med grunnlag i en gitt faktisk befolknings situasjon, kombinert med valg av forutsetninger for fruktbarhet, dødssannsynlighet samt inn- og utflyttinger.

Figur 1.3.2.1 Framskrevet folkemengde fra 2012 til 2030 for Ringsaker

Prognosen benyttet i figuren over er benevnt MMMM og er basert på en middels nasjonal vekst.

Figur 1.3.2.2 Framskrevet folkemengde fra 2012 til 2030 for aldersgruppen over 80 år for Ringsaker

Fremskrevet folkemengde (MMMM) i aldersgruppa over 80 år i Ringsaker viser en stabil utvikling frem til 2019. Etter 2019 viser prognosene relativ stor økning i aldersgruppen over 80 år.

Tabell 1.3.2.1 Befolkning etter aldersgrupper 1.1.2010 til 1.1.2012 og 2013 til 2017. Statistikk og prognose.

	Statistikk			Prognose				
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
0-5 år	2 225	2 237	2 265	2 290	2 327	2 305	2 316	2 355
6-12 år	2 883	2 849	2 803	2 775	2 740	2 812	2 878	2 891
13-15 år	1 341	1 385	1 369	1 352	1 337	1 317	1 250	1 214
16-19 år	1 864	1 854	1 795	1 796	1 821	1 828	1 846	1 833
20-44 år	9 861	10 016	10 131	10 295	10 402	10 441	10 511	10 604
45-66 år	9 587	9 682	9 866	9 939	10 014	10 108	10 185	10 295
67-79 år	3 179	3 243	3 371	3 493	3 663	3 808	3 977	4 118
80 år eller eldre	1 584	1 576	1 591	1 612	1 595	1 625	1 621	1 618
Sum	32 524	32 842	33 191	33 552	33 899	34 244	34 584	34 928

I perioden 2010 til 2012 var den gjennomsnittlige årlige befolkningsveksten på 222 personer. Prognoser for 2013 til 2017 viser en årlig gjennomsnittlig befolkningsvekst på 347 personer. Prognosene viser størst vekst i aldersgruppene 20-44 år, 45-66 år og 67-79 år og en nedgang i aldersgruppen 13-15 år.

1.4 Plansystem og budsjettprosess

1.4.1 Kommuneplanen

Innledning

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument som skal gi rammer for utviklingen av kommunesamfunnet og forvaltningen av arealressursene. Kommuneplanen består av en samfunnsdel med et handlingsprogram og en arealdel. Arealdelen er juridisk bindende, mens samfunnsdelen er retningsgivende for kommunens virksomhet. Kommunal planlegging skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Planhorisonten er langsiktig, men skal tas opp til vurdering og eventuelt revideres en gang i løpet av hver valgperiode.

Samfunnsdelen

Kommuneplanen for Ringsaker gjelder for perioden 2006-2010 (2018), hvor samfunnsdelen ble vedtatt 27.9.2006. Planen tar stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon.

Arealdelen

Arealdelen ble vedtatt 27.6.2007, og på grunn av innsigelse til to byggeområder, ble planen senere avgjort av Miljøverndepartementet med vedtak 30.6.2008. Arealdelen gjelder for forvaltning av arealer og andre naturressurser og omfatter alt areal i kommunen. Arealdelen består av plankart som fastlegger arealbruken og tilhørende bestemmelser som utfyller og utdyper arealbruken. Retningslinjer gir veiledning om planens intensjoner og holdepunkter for hvordan den skal praktiseres.

Arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel er startet opp og skal gjennomføres i henhold til planprogram vedtatt 11.4.2012, k.sak 36/2012. Viktige tema i planarbeidet er tilrettelegging for utbygging av attraktive byer og tettsteder med gode og mangfoldige boområder, næringsområder og en effektiv infrastruktur. Mjøsneare arealer og Ringsakerfjellet skal videreutvikles samtidig med at viktige natur-, kultur-, landbruks- og friluftsområder skal sikres for framtidige generasjoner. Kommuneplanen er planlagt sluttbehandlet høsten 2013.

Planstrategi

I løpet av det første året i en valgperiode skal det utarbeides og vedtas en kommunal planstrategi. En kommunal planstrategi er ikke en plan i seg selv, men et hjelpemiddel for kommunen i den langsiktige planleggingen. I dette arbeidet skal det gjøre strategiske valg knyttet til utviklingen av kommunen og det skal tas stilling til hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en positiv utvikling i tida framover. Arbeidet med planstrategien ble startet opp høsten 2011. Den har vært utlagt til offentlig ettersyn og skal sluttbehandles av kommunestyret høsten 2012.

Handlingsprogrammet

Kommuneplanens kortsiktige del (fire år) omfatter samordnet handlingsprogram for sektorenes virksomhet. Kommuneplanens kortsiktige del er for Ringsaker kommunes vedkommende integrert i det årlige budsjett- og økonomiplanarbeidet slik at handlingsprogrammet inngår i budsjettprosessen og synliggjøres i nærværende dokument.

1.4.2 Budsjettets utforming - budsjettprosessen

Årsbudsjettet er hjemlet i kommunelovens § 45. Handlingsprogrammet er hjemlet i plan- og bygningslovens § 11-1, mens økonomiplanarbeidet er hjemlet i kommunelovens § 44. Ut fra hensynet til en mest mulig effektiv planlegging er disse tre dokumentene sett i sammenheng. Utarbeidelsen av forslaget til budsjett og økonomiplan har skjedd i henhold til bestemmelsene i kommunens gjeldende økonomireglement. De aktuelle bestemmelsene økonomireglementet lyder slik:

§ 3.1 Generelt

I henhold til kommunelovens § 44 skal det årlig vedtas en rullerende økonomiplan som minst omfatter de fire neste budsjettår. I henhold til kommunelovens § 45 skal det årlig vedtas budsjett for det kommende kalenderår.

Ringsaker kommune skal utarbeide årsbudsjett og økonomiplan i en samtidig prosess. Årsbudsjettet skal være identisk med første året i økonomiplanen.

§ 3.2 Vedtak om årsbudsjett og økonomiplan

3.2.1 Hovedbestemmelser om prosessen

Rådmannen gis ansvaret for å utarbeide et helhetlig forslag til økonomiplan og årsbudsjett i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven med tilhørende forskrifter. Rådmannens forslag til årsbudsjett og økonomiplan skal være offentlig fra det tidspunkt det er avsendt og dermed kan regnes som et utferdiget dokument.

Formannskapet skal etter kommunelovens §§ 44 og 45 utarbeide innstilling til kommunestyret om henholdsvis økonomiplan og årsbudsjett i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven med tilhørende forskrifter.

Kommunestyret skal etter kommunelovens §§ 44 og 45 fatte vedtak om henholdsvis økonomiplan og årsbudsjett i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven med tilhørende forskrifter.

3.2.2 Fremdriftsplan og nærmere opplegg for prosessen

Formannskapet gis myndighet til å bestemme fremdrift og nærmere opplegg for de årlige budsjett- og økonomiplanprosesser innenfor hovedbestemmelsene i punkt 3.2.1.

3.2.3 Kommunestyrets vedtak om årsbudsjettet

I henhold til kommuneloven § 46 skal årsbudsjettet omfatte hele kommunens virksomhet, være realistisk og settes opp på en oversiktlig måte. Det skal i tilknytning til budsjettvedtaket angis mål og premisser i den grad det er nødvendig for å klargjøre hva kommunestyret ønsker å oppnå med de ulike bevilgningene.

Kommunestyrets vedtak om driftsbudsjettet følger nettobudsjetteringsprinsippet og skal hva gjelder forskriftens budsjettskjema 1 B som minimum spesifiseres på hovedartsgruppe (1 siffer) for hvert virksomhetsområde (2 siffer). Forskriftens budsjettskjema 1 A inneholdende inntektssiden mv spesifiseres som angitt i forskriften.

Kommunestyrets vedtak om investeringsbudsjettet følger nettobudsjetteringsprinsippet og skal hva gjelder forskriftens budsjettskjema 2 B som minimum spesifiseres på hovedartsgruppe (1 siffer) for hvert prosjekt (5 siffer) for hvert virksomhetsområde (2 siffer). Forskriftens budsjettskjema 2 A inneholdende inntektssiden mv spesifiseres som angitt i forskriften.

Kommunal- og regionaldepartementets veileder for budsjettering av investeringer setter krav om at:

- Investeringsbudsjettet er ettårig og ikke årsuavhengig.
- Årsbudsjettet er bindende for underordnede organer og årlige bevilgninger er nødvendig for å kunne pådra kommunen utgifter i budsjettåret. Investeringsbudsjettet må reguleres ved behov for å tilfredsstille krav til balanse, realisme mv.
- Begrepet udekket/udisponert er differansen mellom samlet tilgang og samlet bruk av midler i året og finansiering av dette gjennom budsjettskjema 2A og 2B slik kommunestyret har vedtatt.

Investeringsprosjekter som vil gå over flere budsjettår tas inn i investeringsbudsjettet kun med den del av utgiftene som forventes i det aktuelle budsjettåret og at resterende del av utgiftene tas inn i de påfølgende års budsjetter, i takt med prosjektets fremdrift. Dersom det skjer endringer i budsjettåret som kan få betydning for de inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygger på, skal det foretas nødvendige endringer i budsjettet. Endringer av utgifter og inntekter for budsjettåret skal rebudsjetteres i kommende budsjettår.

3.2.4 Økonomiske oversikter til årsbudsjettet

Rådmannen gis ansvaret for å stille opp økonomiske oversikter i samsvar med vedlegg 3 og 4 til forskrift om årsbudsjett.

3.2.5 Kommunestyrets vedtak om økonomiplanen

I henhold til kommuneloven § 44 skal økonomiplanen omfatte hele kommunens virksomhet, være realistisk og settes opp på en oversiktlig måte. Økonomiplanens talldel skal så langt det vurderes som hensiktsmessig, vedtas på samme nivå som årsbudsjettet.

Formannskapet fastsatte ved f.sak 20/2012 i møte den 18.1.2012 fremdriftsplan for arbeidet med økonomisaker i 2012. Det har vært avholdt dialogkonferanser mellom kommunestyrets medlemmer og enhetsledere 28.3.2012 og rammekonferanse for kommunestyret 5.-6.6.2012. Formannskapet behandlet ved f.sak 146/2012 veiledende rammer for virksomhetsområdene. Formannskapet ble i egne møter 12.9. og 17.10.2012 orientert om bl.a. arbeidet med budsjett 2013 og økonomiplan 2013-2016. Rådmannen har holdt egne orienteringsmøter om budsjettarbeidet for de hovedtillitsvalgte. I tillegg har enhetslederne holdt egne orienteringer for tillitsvalgte innen sine ansvarsområder. Rådmannens forslag til budsjett 2013 og økonomiplan 2013-2016 offentliggjøres 9.9.2012.

1.5 Balansert målstyring (BMS)

1.5.1 Generelt

BMS er sentral informasjon satt i system gjennom styringskort for å forenkle presentasjon og oppfølging av resultater. Betydningen av å ha mange og tydelige mål basert på visjoner, systematisk måling og oppfølging av resultater vektlegges. Fokusområder, indikatorer og resultater blir synliggjort i styringskortet som er et verktøy for overordnet styring, jf. kommunestyrets budsjettvedtak, rådmannens ledelse av administrasjonen og enhetenes oppfølging.

Det er viktig at resultatene gir et godt og representativt bilde av situasjonen på den enkelte enhet. Styringskortene er utarbeidet for å gi målbare resultater knyttet til kommunens visjon ”Ringsaker – vekst og utvikling”. Oppnådde resultater rapporteres til kommunestyret som del av årsberetningen og ved 1. og 2. tertialrapport. Alle resultater knyttet til enhetenes styringskort blir presentert på intranettet i et eget program (Corporater).

Alle enheter har styringskort, og det er den enkelte enhet som har hovedansvaret for å jobbe for måloppnåelse og oppfølging av resultater. Enheter som har resultater under akseptabelt nivå, skal utarbeide tiltak med formål resultatforbedring. For å sikre god resultatoppfølging er det viktig med en løpende styringsdialog mellom rådmannen v/kommunalsjefene og enhetene. God oppfølging av resultater er sentralt og skal vektlegges. Det jobbes kontinuerlig med å forbedre innholdet i styringskortene.

1.5.2 Felles styringskort

Felles styringskort inneholder fokusområder og indikatorer som alle enhetene skal benytte. For hvert av fokusområdene er det underliggende indikatorer. For hver av disse indikatorene er det angitt målemetode/kilde, mål og akseptabelt resultat. Den enkelte resultatenehet har individuelle indikatorer under ”tjenester tilpasset brukernes behov” i tillegg til de som fremkommer i felles styringskort. Enhetene har ansvaret for å fremskaffe og videreformidle resultatene på slike indikatorer.

Samfunn

Formålet med samfunnsperpektivet er å rapportere på overordnede indikatorer i forhold til kommunens visjon om vekst og utvikling. Resultatene registreres årlig og fremkommer av årsberetningen.

Brukere

Enhetene gjennomfører brukerundersøkelser årlig eller annethvert år. Ansvaret for gjennomføringen og analyse ligger på den enkelte enhet, men rådmannens stab bistår enhetene i dette arbeidet.

Indikatoren ”Brukernes tilfredshet med tjenestene” måles gjennom brukerundersøkelsen. Om enhetene ikke har andre mål på kvaliteten på tjenestene, kan de benytte resultater fra brukerundersøkelsen. Enkelte enheter har utarbeid andre kvalitetsmål i tillegg. Indikatorene ”Brukernes tilfredshet med samarbeid og medvirkning” og ”Brukernes tilfredshet med informasjon” måles også gjennom brukerundersøkelsen.

Medarbeidere

Resultater på ”Engasjement og kompetanse” dekkes gjennom både brukerundersøkelsen og medarbeiderundersøkelsen (tidl. kalt motivasjonsmålingen). Resultater på ”Læring og fornyelse” dekkes gjennom medarbeiderundersøkelsen. Medarbeiderundersøkelsen gjennomføres annethvert år.

Organisasjon

På dette fokusområdet blir resultatene på indikatorene under "Arbeidsmiljø" dekket gjennom medarbeiderundersøkelsen og egne registreringer av sykefravær. "Ledelse" blir målt gjennom medarbeiderundersøkelsen og ved en egen indikator (Ledelse) som er et samlet gjennomsnitt av indikatorene som har målnivå 5 og akseptabelt nivå 4 på styringskortet. Det er likevel slik at alle resultater på styringskortet kan knyttes opp mot ledelse.

Økonomi

Avvik i forhold til budsjett er differansen mellom regnskapet og budsjettet regnet i % av budsjettet. I tillegg inneholder styringskortet "Avvik i % årsprognose i forhold til budsjettet". På begge indikatorene på "God økonomistyring" er både mål og akseptabelt avvik at virksomhetsområdet går i null eller har overskudd. Indikatoren gjelder driftsregnskapet før årsoppgjørdsdisposisjoner.

Felles styringskort 2013

Fokusområder og indikatorer	Målemetode/kilde	Mål	Akseptabelt
Samfunn			
Befolkningsvekst	SSB	300	200
Nye boliger	Egen registrering	150	100
Nye hytter/fritidsboliger	Egen registrering	80	50
Antall arbeidsplasser (vekst i prosent)	SSB	0,6	0,4
Nytt godkjent næringsareal (kvm.)	Egen registrering	35000	30000
Nyetablerte virksomheter	SSB	300	250
Antall miljøsertifiserte bedrifter	Egen registrering	5	2
Brukere			
Tjenester tilpasset brukernes behov			
Tilfredshet med tjenestene	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Kvaliteten på tjenestene	Ind./brukerundersøkelse	Ind./5,0	Ind./4,0
Dialog med brukerne			
Tilfredshet med samarbeid og medvirkning	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Medarbeidere			
Engasjement og kompetanse			
Brukernes tilfredshet med ansattes engasjement og kompetanse	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Læring og fornyelse			
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Medarbeiderskap (spm: 2,4,18,32)	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Organisasjon			
Arbeidsmiljø			
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Sykefravær	Visma HRM (Ansatt)	Ind.	Ind.
Ledelse			
Ansattes tilfredshet med ledelsen	Medarbeiderundersøkelse	5,0	4,0
Ledelse (et samlet resultat av andre ind.)		5,0	4,0
Økonomi			
Økonomistyring			
Avvik i % hittil i år, regnskap ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +	0 % +
Avvik i %, årsprognose ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +	0 % +

1.6 KOSTRA sammenligningstall

KOSTRA står for Kommune-Stat-Rapportering og har som formål å samordne og effektivisere all rapportering fra kommunene til staten samt å sørge for relevant styringsinformasjon om kommunal virksomhet. KOSTRA baseres på elektronisk innrapportering fra kommunene til SSB. Dette innebærer at de respektive kommunene selv er ansvarlig for at deler av innrapporteringen foregår korrekt. KOSTRA-tallene koples med data fra ulike kilder, som f.eks. regnskapsdata, tjeneste- og personelldata og befolkningsdata. I løpet av årene er mange gamle statistikkområder endret, og nye områder er kommet til.

På internettadressen <http://www.ssb.no/kostra/> finnes nøkkeltall og grunnlagsdata, gjennomsnitt for kommuner, gjennomsnitt for kommuner innen hvert fylke og gjennomsnitt for grupper av kommuner. KOSTRA-gruppe 13 består av Ringsaker sammen med bl.a. Gjøvik, Lillehammer og Hamar og omfatter 36 kommuner med innbyggertall over 20.000 unntatt de fire største byene inkl. Oslo.

Det er valgt å sammenligne Ringsaker med landsgjennomsnittet (utenom Oslo), gruppe 13, Gjøvik, Hamar og Stange (som ikke er i gruppe 13). I dette avsnittet presenteres noen utvalgte, sentrale sammenligningstall.

Tabell 1.6.1 Finansielle nøkkeltall for 2009, 2010 og 2011

	Landet	Gruppe 13	Gjøvik	Hamar	Stange	Ringsaker
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter						
2011	1,8	1,5	1,4	-1,3	2,9	-1,7
2010	1,4	1,2	0,7	3,5	3,5	0,4
2009	1,3	0,9	2,0	1,0	0,5	-0,1
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter						
2011	1,8	1,4	0,1	0,9	3,3	4,2
2010	2,3	1,9	3,6	4,5	3,5	0,6
2009	1,5	2,3	5,8	7,0	-0,6	0,9
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter						
2011	192,6	191	185,9	199,1	190,6	190,1
2010	182,7	181,6	173,4	184,1	175,5	183,1
2009	175,9	174,5	168,2	179,5	176,1	176,3
Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter						
2011	21,7	23,6	51,5	41,5	31,8	57,8
2010	22,9	24,9	51,0	28,1	23,9	50,7
2009	22,0	24,1	48,8	24,1	18,4	48,4
Frie inntekter i kroner per innbygger						
2011	42636	40692	39596	39523	40599	39394
2010	35 227	33 158	33 234	33 523	33 756	33 423
2009	33 708	31 643	31 600	31 673	32 034	32 155
Netto lånegjeld i kroner per innbygger						
2011	41914	38358	34344	37001	35715	21479
2010	39 501	37 486	33 655	28 875	34 737	27 391
2009	36 576	34 907	32 269	25 216	33 068	26 053

Netto lånegjeld omfatter ikke pensjonsforpliktelser eller ubrukte lånemidler. Nøkkeltallene for Ringsaker kommune er nærmere kommentert i rammenotatet som var en del av bakgrunns materialet til rammekonferansen i juni 2012.

Tabell 1.6.2 Befolkningsdata per 31.12.2011 (KOSTRA behovsprofil)

	Landet	Gruppe 13	Gjøvik	Hamar	Stange	Ringsaker
Befolkning i alt	4 985 870	..	29 202	29 045	19 190	33 191
Andel kvinner	49,8	50,2	50,7	51,2	50,4	49,7
Andel menn	50,2	49,8	49,3	48,8	49,6	50,3
Andel 0 år	1,2	1,2	1,1	0,8	1,0	1,0
Andel 1-5 år	6,2	6,3	5,5	5,3	5,4	5,8
Andel 6-15 år	12,7	12,8	11,8	11,2	12,3	12,6
Andel 16-18 år	4,1	4,0	3,6	3,7	3,8	4,0
Andel 19-24 år	7,9	7,8	8,0	7,9	7,2	7,5
Andel 25-66 år	54,4	54,8	54,7	54,3	54,8	54,2
Andel 67-79 år	9,0	8,8	10,1	10,3	10,2	10,2
Andel 80 år og over	4,5	4,3	5,3	6,4	5,2	4,8

Tabellen viser at Ringsaker har en lavere andel kvinner enn landet, gruppe 13 og nabokommunene. Videre ser en at Ringsaker har en høyere andel over 67 år enn gruppe 13 og landet.

Tabell 1.6.3 Levekårsdata per 31.12.2011(KOSTRA behovsprofil)

	Landet	Gruppe 13	Gjøvik	Hamar	Stange	Ringsaker
Andel skilte og separerte 16-66 år	11,2	12,1	12,4	13,6	11,7	11,4
Andel enslige 80 år og over	65,6	64,0	68,7	67,3	68,2	66,7
Forventet levealder ved fødsel, kvinner	82,9	82,9	82,5	82,1	82,1	82,1
Forventet levealder ved fødsel, menn	78,4	78,4	78,1	77,5	77,5	77,5
Levendefødte per 1000 innbyggere	11,4	11,5	10,4	8,4	9,5	10,2
Døde per 1000 innbyggere	8,5	7,9	10,4	10,6	10,3	8,8
Innflytting per 1000 innbyggere	59,2	61,8	59,9	68,6	57,9	45,8
Utflytting per 1000 innbyggere	50,4	51,4	52,1	53,1	55,2	36,6
Andel innvandrerbefolkning	10,8	12,8	10,6	9,6	7,1	6,5
Andel innvandrerbefolkning 0-5 år	11,9	14,1	13,4	13,4	7,5	8,3
Andel innvandrerbefolkning 0-16 år	10,4	12,6	12,3	11,3	7,6	6,5

Forventet levealder er lavere for kvinner og menn i Ringsaker sammenlignet med landet og gruppe 13. Ringsaker har et lavere antall levendefødte per 1.000 innbygger og et høyere antall døde per 1.000 innbygger enn landet og gruppe 13. Antall innflyttere per 1.000 innbygger, og antall utflyttere pr 1.000 innbyggere er lavere i Ringsaker enn for landet, gruppe 13 og nabokommunene. Ringsaker har en lavere andel av innvandrerbefolkning enn de andre i sammenligningsgrunnlaget.

Tabell 1.6.4 Bosettingsstruktur per 31.12.2011 (KOSTRA behovsprofil)

	Landet	Gruppe 13	Gjøvik	Hamar	Stange	Ringsaker
Andel av befolkning som bor i tettsteder	75,6	87,8	73,5	86,0	60,1	49,0
Gj.snittlig reisetid til komm.senteret i minutter	7,4	6,3	7,4	4,7	8,1	10,3

Andelen av befolkningen som bor i tettsteder er lavere i Ringsaker enn de andre i sammenligningsgrunnlaget. Den gjennomsnittlige reisetiden til kommunesenteret for befolkningen i Ringsaker er den lengste og er på 10,3 minutter.

Tabell 1.6.5 Arbeidsmarked og pendling per 31.12.2011 (KOSTRA behovsprofil)

	Landet	Gruppe 13	Gjøvik	Hamar	Stange	Ringsaker
Andel arbeidsledige 16-24 år	1,9	2,1	2,0	2,0	2,3	2,2
Andel arbeidsledige 25-66 år	1,8	2,0	1,8	1,6	1,9	1,9
Andel av befolkningen 20-66 år som pendler fra bostedskommunen	28,7	30,9	23,5	27	41,9	31,1

Andelen arbeidsledige 16-24 år er høyere i Ringsaker enn de andre i sammenligningsgrunnlaget. Det er kun gruppe 13 som har høyere andel arbeidsledige 25-66 år enn Ringsaker. Det er kun Stange som har en høyere andel som pendler fra bostedskommunen enn Ringsaker.

Tabell 1.6.6 Netto driftsutgifter i prosent av totale netto driftsutgifter per 31.12.2011

		Landet u/Oslo	Gr. 13	Gjøvik	Hamar	Stange	Ringsaker
Administrasjon, styring og fellesutgifter	2011	8,4	7,2	7,8	7,3	6,9	6,8
	2010	8,6	7,1	6,4	5,9	6,2	6,8
	2009	10,1	7,8	7,2	10,4	7,6	11,2
Barnehage	2011	14,5	15,7	13,1	12,2	13,3	13,1
	2010	2,7	2,9	2,4	4,0	2,9	1,5
	2009	2,7	2,8	2,4	3,2	2,7	1,7
Grunnskoleopplæring	2011	25,9	25,7	24,9	20,4	25,8	26,5
	2010	30,0	30,4	28,2	24,2	30,1	31,8
	2009	30,1	29,7	28,6	23,8	29,4	30,0
Kommunehelse	2011	4,3	4,0	4,1	3,7	4,0	3,7
	2010	4,8	4,5	4,4	4,3	4,7	4,1
	2009	4,7	4,4	4,5	4,2	4,3	3,8
Pleie og omsorg	2011	31,2	30,4	32,1	36,6	38,3	34,1
	2010	35,6	35,3	36,6	41,6	42,0	38,6
	2009	35,8	35,8	36,1	39,7	41,1	37,8
Sosialtjeneste	2011	5,0	5,8	6,8	6,5	5,6	4,9
	2010	5,2	6,1	7,1	7,4	5,9	4,8
	2009	5,1	6,1	7,3	7,1	5,3	5,1
Barnevern	2011	3,1	3,1	3,4	2,6	2,3	2,9
	2010	3,5	3,6	3,6	2,8	2,6	3,1
	2009	3,4	3,6	3,6	2,6	2,7	2,8
Vann, avløp, renovasjon/avfall	2011	-0,7	-0,9	0,1	-0,5	-0,8	-1,1
	2010	-0,7	-1,0	0,3	-0,1	-1,2	-0,3
	2009	-0,9	-1,1	-0,5	-1,2	-0,4	-0,6
Fysisk planlegging, kulturminne m.m.	2011	1,1	1,1	0,9	1,7	0,8	1,1
	2010	1,3	1,4	1,2	1,9	0,8	1,5
	2009	1,3	1,4	1,1	1,8	0,8	1,3
Kultur	2011	3,9	4,0	3,7	6,0	2,8	3,0
	2010	4,4	4,7	4,7	5,0	3,1	3,7
	2009	4,3	4,5	4,1	4,7	3,3	3,2
Kirke	2011	1,2	1,1	0,9	1,0	1,0	1,1
	2010	1,4	1,3	1,1	1,2	1,1	1,3
	2009	1,4	1,3	1,1	1,3	1,0	1,2
Samferdsel	2011	1,8	1,6	1,1	0,7	1,2	1,6
	2010	2,1	1,9	1,4	0,8	1,3	1,9
	2009	1,8	1,7	1,4	0,7	1,3	1,4
Bolig	2011	-0,1	0,0	0,1	-0,2	-0,4	-0,5
	2010	-0,1	-0,0	0,2	-0,6	-0,6	-0,7
	2009	-0,1	0,0	0,2	-0,1	-0,4	-0,7
Næring	2011	-0,5	0,0	0,4	0,2	0,2	0,5
	2010	-0,5	0,0	0,7	0,3	0,2	0,7
	2009	-0,6	0,0	1,0	0,1	0,3	0,4
Brann og ulykkesvern	2011	1,4	1,4	1,6	1,2	0,8	1,4
	2010	1,6	1,6	1,9	1,4	0,9	1,5
	2009	1,6	1,7	2,0	1,6	0,9	1,5

Ringsaker har høyere netto driftsutgifter i prosent av totale netto driftsutgifter enn gruppe 13 på følgende områder; grunnskoleopplæring, pleie og omsorg og næring.

Tabell 1.6.7 Lønnsutgifter i prosent av totale lønnsutgifter per 31.12.2011

		Landet u/Oslo	Gr. 13	Gjøvik	Hamar	Stange	Ringsaker
Administrasjon, styring og fellesutgifter	2011	6,9	6,2	6,2	5,5	6,4	5,5
	2010	7,3	6,9	9,2	6,5	5,8	4,4
	2009	8,4	8,2	10,9	12,0	8,3	8,7
Barnehage	2011	10,0	9,4	8,2	10,0	8,1	8,7
	2010	9,9	9,3	8,2	10,3	8,0	8,4
	2009	9,7	9,0	8,1	10,2	7,7	7,5
Grunnskoleopplæring	2011	27,6	28,1	24,7	23,5	25,7	28,0
	2010	28,3	28,9	25,3	25,0	26,2	29,9
	2009	27,7	28,5	25,1	24,3	26,7	29,0
Kommunehelse	2011	3,7	3,2	3,1	2,6	3,0	2,1
	2010	3,7	3,2	3,0	2,7	3,1	2,1
	2009	3,6	3,1	3,1	2,6	3,0	1,8
Pleie og omsorg	2011	36,7	36,7	37,3	41,1	45,8	40,6
	2010	36,7	37,0	37,6	42,2	45,2	41,5
	2009	36,2	37,3	37,2	40,3	44,5	40,9
Sosialtjeneste	2011	3,4	3,9	4,6	3,5	4,5	2,9
	2010	3,4	3,8	5,4	4,0	4,3	2,9
	2009	3	3,3	5,0	3,8	3,4	2,1
Barnevern	2011	2,7	3,1	3,9	4,0	1,7	3,2
	2010	2,3	2,7	3,1	3,3	1,4	2,5
	2009	2,1	2,4	2,6	1,5	1,5	2,1
Vann, avløp, renovasjon/avfall	2011	1,2	1,2	1,3	0,6	1,0	1,7
	2010	1,2	1,1	1,2	0,6	1,0	1,7
	2009	1,3	1,1	1,2	0,5	0,4	1,7
Fysisk planlegging, kulturminne mv	2011	1,7	1,7	1,2	1,7	0,9	1,6
	2010	1,7	1,7	1,4	1,6	1,0	1,7
	2009	1,6	1,7	1,3	1,4	1,0	1,6
Kultur	2011	2,5	2,6	2,2	2,1	2,0	2,0
	2010	2,5	2,7	2,3	2,3	2,0	2,1
	2009	2,7	2,7	2,3	2,2	1,9	1,8
Samferdsel	2011	0,5	0,5	0,3	0,7	0,5	0,4
	2010	0,5	0,5	0,3	0,6	0,5	0,4
	2009	0,8	0,5	0,3	0,6	0,1	0,4
Bolig	2011	0,3	0,3	0,2	0,9	0,6	0,2
	2010	0,3	0,3	0,2	0,9	0,6	0,1
	2009	0,4	0,3	0,2	0,6	0,6	0,1
Næring	2011	0,6	0,5	0,4	0,0	0,3	0,6
	2010	0,6	0,5	0,4	-	0,3	0,6
	2009	0,7	0,5	0,4	-	0,3	0,6
Brann og ulykkesvern	2011	1,0	1,0	2,3	-	-	1,6
	2010	1,0	1,0	2,4	-	-	1,5
	2009	1,4	1,1	2,4	-	-	1,6
Interkommunalt samarbeid	2011	0,4	0,5	-	-	0,6	-
	2010	0,3	0,2	-	-	0,6	-
	2009	..	0,2	-	-	0,6	-

Ringsaker har høyere lønnsutgifter i prosent av totale lønnsutgifter enn gruppe 13 på følgende områder i 2011; pleie og omsorg, barnevern, vann og avløp, næring og brann.